

Geografia. Klasa 6

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Współrzędne geograficzne.				
Uczeń: -wskazuje na mapie lub globusie równik, południki 0° i 180° oraz półkulę wschodnią, zachodnią, północną i półkulę południową -podaje symbole oznaczające kierunki geograficzne -wyjaśnia, do czego służą współrzędne geograficzne	Uczeń: -wymienia cechy południków i równoleżników -podaje wartości południków i równoleżników w miarach kątowych -wyjaśnia znaczenie terminów długość i szerokość geogr. -wyjaśnia znaczenie terminów rozciągłość południkowa, rozciągłość równoleżnikowa	Uczeń: -odczytuje szerokość i długość geograficzną wybranych punktów na globusie i mapie -odszukuje obiekty na mapie na podstawie współrzędnych geogr.	Uczeń: - określa położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów na mapie świata i mapie Europy -wyznacza współrzędne geograficzne na podstawie mapy drogowej -oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową wybranych obszarów na Ziemi -wyznacza współrzędne punktu, w którym się znajduje, za pomocą aplikacji obsługującej mapy w smartfonie lub komputerze	Uczeń: -wyznacza w terenie współrzędne geograficzne dowolnych punktów za pomocą mapy i odbiornika GPS

II. Ruchy Ziemi.				
-wymienia rodzaje ciał niebieskich znajdujących się w Układzie Słonecznym -wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od znajdującej się najbliżej Słońca do tej, która jest położona najdalej -wyjaśnia, na czym polega ruch obrotowy Ziemi -wyjaśnia znaczenie terminu górowanie Słońca -określa czas trwania ruchu obrotowego -demonstruje ruch obrotowy Ziemi przy użyciu modeli - wyjaśnia, na czym polega ruch obiegowy Ziemi -demonstruje ruch obiegowy Ziemi przy użyciu modeli -wymienia daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku	-wyjaśnia znaczenie terminów: gwiazda, planeta, planetoida, meteoryt, kometa -podaje różnicę między gwiazdą a planetą -wymienia cechy ruchu obrotowego Ziemi -omawia występowanie dnia i nocy jako głównego następstw ruchu obrotowego -podaje cechy ruchu obiegowego Ziemi -wymienia strefy oświetlenia Ziemi i wskazuje ich granice na mapie lub globusie	-rozpoznaje rodzaje ciał niebieskich przedstawionych na ilustracji -opisuje dzienną wędrówkę Słońca po niebie, posługując się ilustracją lub planszą -omawia wędrówkę Słońca po niebie w różnych porach roku na podstawie ilustracji -omawia przebieg linii zmiany daty -przedstawia zmiany w oświetleniu Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku na podstawie ilustracji wymienia następstwa ruchu obiegowego Ziemi -wyjaśnia, na jakiej podstawie wyróżni się strefy oświetlenia Ziemi	- opisuje budowę Układu Słonecznego -wyjaśnia zależność między kątem padania promieni słonecznych a długością cienia gnomonu lub drzewa na podstawie ilustracji -określa różnicę między czasem słonecznym na kuli ziemskiej -wyjaśnia przyczyny występowania dnia polarnego i nocy polarnej -charakteryzuje strefy oświetlenia ziemi z uwzględnieniem kąta padania promieni słonecznych, czasu trwania dnia i nocy oraz występowania pór roku	-wyjaśnia związek między ruchem obrotowym Ziemi z takimi zjawiskami jak pozorna wędrówka Słońca po niebie, górowanie Słońca, występowanie dnia i nocy, dobowy rytm życia człowieka i przyrody, występowanie stref czasowych -wykazuje czas strefowy na podstawie mapy stref czasowych -wykazuje związek między położeniem geograficznym obszaru a wysokością górowania Słońca -wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem

-wskazuje na globusie i mapie strefy oświetlenia Ziemi				klimatów i krajobrazów na Ziemi
III. Środowisko przyrodnicze i ludność Europy.				
-określa położenie Europy n mapie świata -wymienia nazwy większych mórz, zatok, cieśnin i wysp Europy i wskazuje je na mapie -wskazuje przebieg granicy między Europą a Azją -wymienia elementy krajobrazu Islandii na podstawie fotografii -wymienia strefy klimatyczne w Europie na podstawie mapy klimatycznej -wskazuje na mapie obszary w Europie o cechach klimatu morskiego i kontynentalnego	-omawia przebieg umownej granicy między Europą a Azją -wymienia czynniki linii brzegowej Europy -wymienia największe krainy geograficzne Europy i wskazuje je na mapie -opisuje położenie geograficzne Islandii na podstawie mapy ogólnogeograficznej -wyjaśnia znaczenie terminów: wulkan, magma, erupcja, lava., bazalt -przedstawia kryterium wyróżniania stref klimatycznych	-opisuje ukształtowanie powierzchni Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej -opisuje położenie Islandii względem płyt litosfery na podstawie mapy geologicznej -wymienia przykłady obszarów występowania trzęsień ziemi i wybuchów wulkanów na świecie na podstawie mapy geologicznej i mapy ogólnogeograficznej -omawia czynniki wpływające na zróżnicowanie klimatyczne	- porównuje ukształtowanie powierzchni wschodniej i zachodniej oraz północnej i południowej części Europy -wyjaśnia przyczyny występowania gejzerów na Islandii -omawia strefy klimatyczne w Europie i charakterystyczną dla nich roślinność na podstawie klimatogramów i fotografii -omawia wpływ prądów morskich na temperaturę powietrza w Europie -omawia wpływ ukształtowania powierzchni na klimat Europy	-wyjaśnia wpływ działalności lądolodu na ukształtowanie północnej części Europy na podstawie mapy i dodatkowych źródeł informacji -wyjaśnia wpływ położenia na granicy płyt litosfery na występowanie wulkanów i trzęsień ziemi na Islandii -wyjaśnia, dlaczego w Europie na tej samej szerokości geograficznej występują różne typy i odmiany klimatu -podaje zależności między strefami oświetlenia Ziemi a

-podaje liczbę państw Europy -wskazuje na mapie politycznej największe i najmniejsze państwa Europy -wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności Europy -wyjaśnia znaczenie terminu gęstość zaludnienia -wskazuje na mapie rozmieszczenie obszary o dużej i małej gęstości zaludnienia -wymienia starzejące się kraje Europy -wskazuje Paryż i Londyn na mapie Europy	-omawia cechy wybranych typów i odmian klimatu Europy na podstawie klimatogramów -wymienia i wskazuje na mapie politycznej Europy państwa powstałe n przełomie lat 80 i 90 XX wieku -omawia rozmieszczenie ludności w Europie na podstawie mapy -przedstawia liczbę ludności Europy na tle liczby ludności pozostałych kontynentów na podstawie wykresów -wymienia przyczyny migracji ludności -wymienia kraje imigracyjne i kraje emigracyjne w Europie	Europy na podstawie map klimatycznych -podaje różnice między strefami klimatycznymi, które znajdują się w Europie -charakteryzuje zmiany liczby ludności Europy -analizuje strukturę wieku i płci ludności na podstawie piramid wieku i płci ludności wybranych krajów Europy -przedstawia zalety i wady życia w wielkim mieści -omawia położenie i układ przestrzenny Londynu i Paryża na podstawie map	-porównuje piramidy wieku i płci społeczeństw: młodego i starzejącego się -przedstawia korzyści i zagrożenia związane z migracjami ludności -porównuje Paryż i Londyn pod względem ich znaczenia na świecie	strefami klimatycznymi na podstawie ilustracji oraz map klimatycznych -przedstawia rolę Unii Europejskiej w przemianach społecznych i gospodarczych Europy -analizuje przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw Europy -opisuje działania, które można podjąć, aby zmniejszyć tempo starzenia się społeczeństwa Europy -omawia przyczyny nielegalnej imigracji do Europy - ocenia skutki migracji ludności między państwami Europy oraz imigracji ludności z innymi kontynentów

	-wymienia cechy krajobrazu wielkomięjskiego -wymienia i wskazuje na mapie największe miasta Europy i świata -porównuje miasta Europy z miastami świata na podstawie wykresów			-ocenia rolę i funkcję Paryża i Londynu jako wielkich metropolii

IV. Gospodarka Europy				
-wymienia zadania i funkcje rolnictwa -wyjaśnia znaczenie terminu plony -wymienia zadania i funkcje przemysłu -wymienia znane i cenione na świecie francuskie wyroby przemysłowe -podaje przykłady odnawialnych i nieodnawialnych źródeł	-wymienia czynniki rozwoju przemysłu we Francji - podaje przykłady działań nowoczesnego przemysłu podaje przykłady wpływające na strukturę produkcji energii w Europie -podaje główne zalety i wady różnych typów elektrowni	-wyjaśnia, czym charakteryzuje się nowoczesny przemysł we Francji -omawia zmiany w wykorzystaniu źródeł energii w Europie w XX i XXI w. na podstawie wykresu -omawia znaczenie turystyki w krajach Europy Południowej na podstawie wykresów dotyczących	-wyjaśnia znaczenie nowoczesnych usług we Francji na podstawie diagramów przedstawiających strukturę zatrudnieni według sektorów oraz strukturę wytwarzania PKB we Francji -charakteryzuje usługi turystyczne i transportowe we Francji	-omawia rolę i znaczenie nowoczesnego przemysłu i usług we Francji -analizuje wpływ warunków środowiska przyrodniczego w wybranych krajach Europy na wykorzystanie różnych źródeł energii

energii n podstawie schematu -rozpoznaje typy elektrowni na podstawie fotografii -wymienia walory przyrodnicze Europy Południowej na podstawie mapy ogólnogeograficznej -wymienia atrakcje turystyczne w wybranych krajach Europy Południowej i na podstawie mapy tematycznej i fotografii	-omawia walory kulturowe Europy Południowej na podstawie fotografii -wymienia elementy infrastruktury turystycznej na podstawie fotografii oraz tekstów źródłowych	liczby turystów i wpływów z turystyki -	-przedstawia zalety i wady elektrowni jądrowych -omawia wpływ rozwoju turystyki na infrastrukturę turystyczną oraz strukturę zatrudnienia w krajach Europy Południowej	

V. Sąsiedzi Polski.				
-wymienia główne działy przetwórstwa przemysłowego w Niemczech na podstawie diagramu kołowego -wskazuje na mapie Nadrenię Północną-Westfalię	-omawia znaczenie przemysłu w niemieckiej gospodarce -wymienia znane i cenione na świecie wyroby niemieckie przemysłowe -rozpoznaje obiekty z Listy światowego dziedzictwa	-omawia przyczyny zmian zapoczątkowanych w przemyśle w Niemczech w latach 60 XX wieku -analizuje strukturę zatrudnienia w przemyśle w Niemczech na podstawie diagramu kołowego	- przedstawia główne kierunki zmian przemysłu w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy i fotografii -charakteryzuje nowoczesne przetwórstwo przemysłowe	- omawia wpływ sektora kreatywnego Nadrenii Północnej-Westfalii -udowadnia, że Niemcy są światową potęgą gospodarczą na podstawie danych statystycznych oraz map gospodarczych

-wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Słowacji i Czech -wymienia atrakcje turystyczne w Czechach i Słowacji -wymienia walory przyrodnicze Litwy i Białorusi -przedstawia główne atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi -omawia położenie geograficzne Ukrainy na podstawie mapy ogólnogeograficznej -wymienia surowce mineralne Ukrainy na podstawie mapy gospodarczej -wskazuje na mapie największe krainy geograficzne Rosji	UNESCO w Czechach i na Słowacji na ilustracjach -przedstawia atrakcje turystyczne Litwy i Białorusi na podstawie mapy tematycznej i fotografii -wymienia na podstawie mapy cech środowiska przyrodniczego Ukrainy sprzyjające rozwojowi gospodarki -wskazuje na mapie obszary, nad którymi Ukraina utraciła kontrolę -podaje nazwy euroregionów na podstawie mapy	-charakteryzuje środowisko przyrodnicze Czech i Słowacji na podstawie mapy ogólnogeograficznej -omawia środowisko przyrodnicze Litwy o Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej -podaje czynniki wpływające na atrakcyjność Litwy i Białorusi -podaje przyczyny zmniejszania się liczby ludności Ukrainy na podstawie wykresu i schematu -omawia cechy środowiska przyrodniczego Rosji na podstawie mapy ogólnogeograficznej -omawia znaczenie usług w Rosji	w Nadrenii Północnej-Westfalii na podstawie mapy -porównuje cechy środowiska przyrodniczego Czech i Słowacji -opisuje przykłady atrakcji turystycznych i rekreacyjno-sportowych Czech i Słowacji na podstawie fotografii -porównuje walory przyrodnicze Litwy i Białorusi na podstawie mapy ogólnogeograficznej i fotografii -podaje przyczyny konfliktów na Ukrainie -opisuje stosunki Polski z sąsiadami na podstawie dodatkowych źródeł	-udowadnia, że Czechy i Słowacja to kraje atrakcyjne pod względem turystycznym -analizuje konsekwencje gospodarcze konfliktów na Ukrainie -charakteryzuje atrakcje turystyczne Ukrainy na podstawie dodatkowych źródeł oraz fotografii -uzasadnia potrzebę utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami Polski -przygotowuje pracę (np. album, plakat, prezentację multimedialną) na temat inicjatyw zrealizowanych w najbliższym euroregionie na podstawie dodatkowych źródeł informacji

-wymienia na mapie największe krainy geograficzne Rosji -wymienia surowce mineralne Rosji na podstawie mapy gospodarczej -wymienia i lokalizuje na mapie Rosji główne obszary upraw -wskazuje na mapie sąsiadów Polski -wymienia przykłady współpracy Polski z sąsiednimi krajami		-charakteryzuje relacje Polski z Rosji na podstawie dodatkowych źródeł		